

ISSN 2076–1554

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ВГО Українська академія наук

Видавництво «Гілея»

 Гілея

Науковий вісник

Випуск 148 (№ 9)

Ч. 2. Філософські науки

Київ – 2019

Збірник засновано 2004 року. Вихід з друку – щомісячно

**Фахове видання
з філософських, політичних наук затверджено наказом Міністерства освіти і науки України
№ 747 від 13 липня 2015 р.**

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації: серія KB № 22632-12532ПР від 24 квітня 2017 року

Друкується за рішенням:
Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 02 від 26 вересня 2019 р.)

Збірник входить до міжнародних баз

Google Scholar; Index Copernicus (Польща); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Індія).

Шеф – редактор:

Андрущенко В. П., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Головний редактор:

Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Співредактори:

Кивлюк О. П., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Муляр В. І., д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)

Редакційна рада:

Андрущенко В. П., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Зеленков А. І., д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)

Колесник В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України (Україна, Київ)

Мирзаханян Р., д-р іст. наук, проф. (Арменія, Єреван)

Михальченко М. І., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України (Україна, Київ)

Рафальський О. О., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

Савельєв В. Л., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Солдатенко В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України (Україна, Київ)

Степико М. Т., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)

Редакційна колегія з філософських наук:

Абасов А. С., д-р філос. наук, проф. (Азербайджан, Баку)

Базалук О. О., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)

Бех В. П., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Воронкова В. Г., д-р філос. наук, проф. (Україна, Запоріжжя)

Герасимова Е. М., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Гарбар Г. А., д-р філос. наук, проф. (Україна, Миколаїв)

Дзвінчук Д. І., д-р філос. наук, проф. (Україна, Івано-Франківськ)

Жадько В. О., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Жижко Т. А., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Куцупал С. В., д-р філос. наук, проф. (Україна, Полтава)

Миколайчак А., д-р хабілітований, проф. (Польща, Познань)

Онїпко О. Ф., д-р техн. наук, проф. (Україна, Київ)

Свириденко Д. Б., д-р філос. наук, доц. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Терепиший С. О., д-р філос. наук, доц. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Тецлав С., д-р філос. наук, проф. (Польща, Бидгош)

Халамендик В. Б., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Яшанов С. М., д-р пед. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Гілея: науковий вісник. – К. : «Видавництво «Гілея», 2019. – Вип. 148 (№ 9). Ч. 2. Філософські науки. – 163 с.

Концепція збірника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем сучасної науки в умовах полікультурного глобалізаційного суспільства. Основні рубрики охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

ISSN 2076-1554

NATIONAL PEDAGOGICAL
DRAGOMANOV UNIVERSITY

Academy of Sciences of Ukraine

Publishing House Hileya

Hileya
SCIENTIFIC BULLETIN

Volume 148 (No. 9)
Part 2. Philosophical sciences

Kyiv – 2019

The collection is founded in 2004. Printed on a monthly basis

**Scientific professional publication
on philosophy and politics order of the Ministry of Education and Science
No. 747 dated July 13, 2015**

Certificate of printed mass media's state registration (re-registration): Series KB № 22632-12532IIP from April 17th, 2017

*Printed by decision
of National Pedagogical Dragomanov University (protocol № 02 September 26, 2019)*

The collection is a member of international database

Google Scholar; Index Copernicus (Poland); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (India).

Honored Chief Editor:

Andrushchenko V. P., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, Acad. of NAPS Ukraine (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Chief Editor:

Vashkevych V. M., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Co-editor:

Kyviuk O. P., Doctor of Philosophical Sciences, Senior Scientist, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Muliar V. I., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Zhytomyr)

Editorial board:

Andrushchenko V. P., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, Acad. of NAPS Ukraine (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Vashkevych V. M., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Zelenkov A. I., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Belarus, Minsk)

Kolesnyk V. F., Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, (Ukraine, Kyiv)

Myrzakhanian R., Doctor of Historical Sciences, (Armenia, Ierevan)

Mykhalchenko M. I., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, (Ukraine, Kyiv)

Rafalskii O. O., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Saveliev V. L., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Soldatenko V. F., Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, (Ukraine, Kyiv)

Stepyko M. T., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Editorial board Philosophical Sciences:

Abasov A. S., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Azerbaijan, Baku)

Bazaluk O. O., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Beh B. P., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Voronkova V. G., Doctor of Philosophical Sciences, Professor (Ukraine, Zaporizhzhia)

Gerasyimova E. M., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Garbar G. A., Doctor of Philosophical Sciences, Professor (Ukraine, Mykolaiv)

Zhadko V. O., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Zhyzhko T. A., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Kutsepal S. V., Doctor of Philosophical Sciences, Professor (Ukraine, Poltava)

Mykolaichak A., Doctor of Philosophical Sciences, Professor (Poland, Poznan)

Onipko O. F., Doctor of Technical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Svyrydenko D. B., Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Terepyschyi S. O., Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Tetslav S., Doctor of Philosophical Sciences, Professor (Poland, Bydgoszcz)

Yashanov S. M., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Hileya: Scientific Bulletin. – Kyiv : «Publishing house «Hileya», 2019. – Volume 148 (№ 9). Part 2. Philosophical Sciences. – 163 p.

The collections' concept is based on a multifaceted scientific coverage of the problems of formation of informational civilization. The main headings cover areas of historical, philosophical and political sciences. It is designed for specialists in the humanities and socio-political sciences.

©Editorial board, 2019

©Authors of articles, 2019

©National Pedagogical Dragomanov University, 2019

© Academy of Sciences of Ukraine, 2019

ПРЕДСТАВНИЦТВА
збірника «Гілея: науковий вісник» в Україні

Вінницьке представництво

(Вінницький національний технічний університет)
керівник Денисюк С. Г., доктор політичних наук, професор
e-mail: sg_denisiyk@mail.ru

Дніпропетровське представництво

(Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара)
керівник Вершина В. А., кандидат філософських наук, доцент
e-mail: vivi.dp@ukr.net

Запорізьке представництво

(Запорізький національний технічний університет)
керівник Ємельяненко Є. О., кандидат філософських наук, доцент
e-mail: gileya_zaporizhzhya@ukr.net

Івано-Франківське представництво

(Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ)
керівник Дзвінчук Д. І., доктор філософських наук, професор
e-mail: fuid@ua.fm

Луганське представництво

(Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля, м. Старобільськ)
керівник Михайлюк В. П., доктор історичних наук, професор
e-mail: vital_mih@ukr.net

Львівське представництво

(Національний університет «Львівська політехніка»)
керівник Карівець І. В., кандидат філософських наук, доцент
e-mail: sacre@ukr.net

Маріупольське представництво

(Маріупольський державний університет)
керівник Булик М., кандидат політичних наук, доцент
e-mail: vorlok@ukr.net

Миколаївське представництво

(Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського)
керівник Макарчук С. С., кандидат історичних наук, доцент
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
координатор Шкуренко К. О., кандидат політичних наук, доцент
e-mail: sh_kamila@mail.ru

Одеське представництво

(Одеський національний університет імені І. І. Мечникова)
керівник Барвінська П. І., кандидат історичних наук, доцент
e-mail: barwinskaja@ua.fm

Подільське представництво

(Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський)
керівник Колосюк І. А., кандидат філософських наук, доцент
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

Полтавське представництво

(Полтавський факультет Національної юридичної академії
України ім. Ярослава Мудрого)
керівник Куцєпал С. В., доктор філософських наук, професор
e-mail: svkutsepal@rambler.ru

Сумське представництво

(Сумський державний університет)
керівник Дегтярьов С. І.,
доктор історичних наук, професор
e-mail: starsergo@bigmir.net

Тернопільське представництво

(Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка)
керівник Кліш А. Б., кандидат історичних наук, доцент
e-mail: Klish_Andriy@ukr.net

Ужгородське представництво

(Ужгородський національний університет)
керівник Мелеганич Г. І., кандидат політичних наук, доцент
e-mail: melgi@ukr.net

Уманське представництво

(Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини)
керівник Кривошея І. І., кандидат історичних наук, доцент
e-mail: igorkryvosheia@gmail.com

Харківське представництво

(Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»)
керівник Владленова І. В., доктор філософських наук, професор
e-mail: vladlenova@email.ua

Хмельницьке представництво

(Хмельницький національний університет)
керівник Гоцуляк В. М., кандидат політичних наук, доцент
e-mail: gotsylak@ukr.net

Черкаське представництво

(Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького)
керівник Васильчук Є. О., доктор політичних наук, доцент
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

Чернігівське представництво

(Чернігівський державний інститут економіки і управління)
керівник Горобець С. М., молодший науковий співробітник
e-mail: olen-g@yandex.ru

ПРЕДСТАВНИЦТВО

збірника «Гілея: науковий вісник» в Азербайджані

(Національна Академія Наук Азербайджану, м. Баку)

керівник Махмудов М. А., доктор філософії

e-mail: matlabm@yandex.com

координатор Рагімлі Р., науковий співробітник

e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника «Гілея: науковий вісник» в Білорусі

(Академія управління

при Президентові Республіки Білорусь, м. Мінськ)

керівник Алейникова С. М., кандидат соціологічних наук, доцент

e-mail: alejnsvetlana@yandex.ru

(Брестський державний університет імені О. С. Пушкіна, м. Брест)

керівник Шостак Г. В., кандидат педагогічних наук

e-mail: shostak1964@brest.by

(Гомельський державний університет

імені Франціська Скорини, м. Гомель)

керівник Мезга М. М., доктор історичних наук, професор

e-mail: nmezga@gsu.by

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника «Гілея: науковий вісник» в Польщі

(Університет імені Адама Міцкевича в Познані)

керівник Димчик Р., доктор, викладач,

e-mail: dymczyk@wp.pl

(Інститут історії Академії імені Яна Дługоша в Ченстохові)

керівник Моравец Н., доктор, викладач

e-mail: mornor@wp.pl

Запрошуємо Вас відвідати наш сайт: www.gileya.org

E-mail: gileya.org.ua@gmail.com

**Див. також: Сайт Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua/portal**

Розділ: Наукова періодика України: журнали та збірники наукових праць

Agencies of collection «Hileya scientific bulletin» in Ukraine

Vinnitsia Agency

(Vinnitsia National Technical University)
Director **Denysiuk S.G.**, Doctor of Political Sciences, Professor
e-mail: sg_denisiyk@mail.ru

Dnipro Agency

Dnipro National Honchara University
Director **Vershyna V.A.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: vivi.dp@mail.ru

Zaporizhia Agency

(Zaporizhia National Technical University)
Director **Iemelianenko E.O.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: gileya_zaporizhzhya@ukr.net

Ivano-Frankivsk Agency

(Prykarpatskii National Stefanyk University, Ivano-Frankivsk)
Director **Dychkovska G.O.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: go_osmomysl@ukr.net

Luhansk Agency

(Eastern Ukraine National Dal University, Starobilsk)
Director **Mykhailiuk V.P.**, Doctor of Historical Sciences, Professor
e-mail: vital_mih@ukr.net

Lviv Agency

(National University "LvivslaPolitechnika")
Director **Karivets I.V.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: sacre@ukr.net

Mariupol Agency

(Mariupol National University)
Director **Bulyk M.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: vorlok@ukr.net

Mykolaiv Agency

(Mykolaiv National Sukhomlynskii University)
Director **Makarchuk S.S.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
Coordinator **Shkurenko K.O.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: sh_kamila@mail.ru

Odesa Agency

(Odesa National Mechnykov University)
Director **Barvinska P.I.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: barvinskaja@ukr.net

Podilskyi Agency

(Podilskyi National Agro-Technical University, Kamianets-Podilskyi)
Director **Kolosiuk I.A.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

Poltava Agency

(Poltava Department of National Juridical Academy)
Director **Kucepal S.V.**, Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: svkutsepal@rambler.ru

Symu Agency

(Symu National University)
Director **Dehtiarov S.I.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: starsergo@bigmir.net

Ternopil Agency

(Ternopil National Pedagogical Hnatiuk University)
Director **Klish A.B.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: klish_andriy@ukr.net

Uzhgorod Agency

(Uzhgorod National University)
Director **Meleganych G.I.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: melgi@ukr.net

Uman Agency

(Uman National Pedagogical Tychyna University)
Director **Kryvosheia I.I.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: igorkryvosheia@gmail.com

Kharkiv Agency

(National Technical University "KharkivPolitechnical Institute")
Director **Vladlenova I.V.**, Doctor of Philosophical Sciences, Professor
e-mail: vladlenova@email.ua

Khmelnysk Agency

(Khmelnysk National University)
Director **Gotsuliak V.M.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: gotsuliak@ukr.net

Cherkasy Agency

(Cherkasy National Khmelnytskii University)
Director **Vasylychuk E.O.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

Chernigiv Agency

(Chernigiv National Institute of Economy and Management)
Director **Topol O.V.**, Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: topololga@ukr.net
Coordinator **Horobets C.M.**, Junior Scientist
e-mail: olen-g@yandex.ru

Agency of collection «Hileya scientific bulletin» in Azerbaijan

(Azerbaijan National Scientific Academy, Baku)
Director **Mahmudov M.A.**, Doctor of Philosophy
e-mail: matlabm@yandex.com
Coordinator **Rahimli R.**, Scientist
e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

Agencies of collection «Hileya scientific bulletin» in Belarus

(Management Academy by the President of Belarus Republic, Minsk)
Director **Aleinikova S.M.**, Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor
e-mail: alejnsvetlana@yandex.ru
(Brest National Pushkin University, Brest)
Director **Shostak G.V.**, Candidate of Pedagogical Science
e-mail: shostak1964@brest.by
(Homel National Skoryni University, Homel)
Director **Mezga M.M.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: nmezga@gsu.by

Agencies of collection «Hileya scientific bulletin» in Poland

(Adam Mitskevich University, Poznan)
Director **Dymchuk R.**, Doctor, Lecturer
e-mail: dymczyk@wp.pl
(Institute of History of Dlugosha Academy, Chenstohov)
Director **Moravets H.**, Doctor, Lecturer
e-mail: mornor@wp.pl

You are welcome to visit our webpage: www.gileya.org
e-mail: gileya.org.ua@gmail.com

Also visit: Webpage of National Vernadskyi Library of Ukraine:
www.nbu.gov.ua/portal

Section: Scientific Publications of Ukraine: magazines and collection of scientific papers

УДК 101.1

**ОСНОВНІ КОНЦЕПТУАЛЬНІ СХЕМИ
ФІЛОСОФСЬКОЇ ГЕРМЕНЕВТИКИ І ЇХ
ВІДОБРАЖЕННЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ
КРИТИЦІ. КРИТИЧНА РЕКОНСТРУКЦІЯ
К.-О. АПЕЛЯ**

**MAIN CONCEPTUAL SCHEMAS OF
PHILOSOPHICAL HERMENEUTICS AND THEIRS
REFLECTION IN PHILOSOPHICAL CRITICISM.
CRITICAL RECONSTRUCTION OF K.-O. APPEAL**

Дубініна В. О.,

кандидат філософських наук, доцент,
завідувачка кафедри філософії і суспільних наук,
Українська медична стоматологічна
академія (Полтава, Україна),
e-mail: vera.dubinina777@gmail.com

Dubinina V. A.,

Candidate of Philosophy, Associate Professor, Head
of the Department of Philosophy and Social Sciences
of the Ukrainian Medical Dental Academy (Poltava,
Ukraine), e-mail: vera.dubinina777@gmail.com

Розглядаються особливості «лінгвістичної парадигми» К.-О. Апеля, який докладав критичну реконструкцію історико-гуманістичної традиції в німецькій філософії мови і герменевтики. Оригінальну концепцію філософ створює за допомогою трансформації трансцендентальної філософії Канта, пошуку відповіді на питання про створення умов можливої розумної аргументації в сучасному суспільстві на основі мови, комунікації та етики солідарної відповідальності. Особливої актуальності набуває звернення до ідеї єдності мови і мовним умовам можливості інтерсуб'єктивності прагматики розуміння себе та інших. Зроблено висновок, що трансцендентальна філософія є не тільки ідеєю можливої здійсненності всіх необхідно мислимих нормативних умов, але і «цільова стратегія» аргументації. Згідно трансцендентальної прагматики тільки таким способом сьогодні можливо досягти раціонального вирішення всіх спірних питань як у філософському, науковому, так і культурному співтоваристві.

Ключові слова: герменевтика, розуміння, інтерпретація, мова, смисл, розуміння.

The features of the "linguistic paradigm" of K.-O. Appeal, who wrote a critical reconstruction of the historical and humanistic tradition in German philosophy of language and hermeneutics. The original conception of the philosopher creates through the transformation of Kant's transcendental philosophy, the search for the answer to the question of creating the conditions for a possible rational argument in modern/modern society and. Of particular relevance is the appeal to the idea of unity of language and the linguistic conditions of the possibility of intersubjective pragmatics of understanding oneself and others. It has been concluded that transcendental philosophy is not only an idea of the possible feasibility of all conceivable normative conditions, but also a "target strategy" of argumentation. According to transcendental pragmatics, it is only in this way that today it is possible to achieve a rational solution to all controversial issues in the philosophical, scientific, and cultural community.

Keywords: hermeneutic, understanding, interpretation, language, sens, understanding.

Актуальність теми. Сучасний науковий дискурс вже давно розглядає мову і всі реалії, так чи інакше пов'язані з мовою, як законну сферу для побудови філософської рефлексії. Так званий «лінгвістичний поворот», здійснений філософією в ХХ столітті, означав не просто появу ще однієї теми або групи проблем, а докорінну зміну дослідницьких орієнтирів.

Звернення до мови, як однієї з найважливіших антропологічних чинників є симптомом зміни

як дослідницької мотивації, так і самих кордонів філософування. Ідейна і методологічна строкатість, що взагалі властива філософським побудовам, не забула позначитися і в вивченні мови, що призвело до формування цілого спектру дослідницьких програм, від інтуїтивно-спекулятивних, до спроб аналітичного препарування мовної реальності. Таким чином, за минуле сторіччя філософський дискурс щодо мови здійснювався в рамках численних підходів, кожен з яких, в свою чергу, представлений цілою плеядою дослідників, більш-менш оригінальних і, як наслідок, більш-менш несхожих один з одним.

На початку ХІХ століття у Німеччині з'являється дисципліна, яка виростає із глибин протестантської теології і класичної філології, яка позиціонувала себе як нова герменевтика і згодом призвела до зміни вектору наукового сприйняття мови і процедур інтерпретації від суто інструментального діадичного зіставлення форми та значення до визнання мови не тільки повноцінним об'єктом філософії, але й системою практик інтерпретації і розуміння як індивідуальної свідомості, так і інтерсуб'єктивну взаємодію, а також між співвідношенням між об'єктивною реальністю та лінгвістичною картиною світу.

Розвиток філософської герменевтики в ХХ ст. вийшов за рамки німецької філософії, подолавши також певну філологічну орієнтацію. З методу, що був покликаний, по суті, обслуговувати історико-філологічний і релігійний дискурс, герменевтика перетворилася на самостійну філософську дисципліну, яка відображає саму суть метафізичної проблематики.

Концепції творців філософської герменевтики докладно аналізуються в працях Г. Шпета, П. Рікьора, Ю. Кристевой, М. Фуко, Ж. Дельоза, Р. Барта та ін.

Аналіз сучасної феноменологічної традиції та її герменевтичні і епістемологічні витоки, що є важливою складовою вказаних теорій, представлений у працях відомих українських філософів: Є. Бистрицького, І. Бичка, Б. Головка, В. Загороднюка, С. Кримського, А. Карпенка, В. Купліна, А. Лоя, В. Ляха, В. Малахова, В. Окороча, В. Пазенка, М. Поповича, Є. Причепія, Л. Ситниченко, В. Табачковського та ін.

Метою дослідження є розглянути особливості «лінгвістичної парадигми» К.-О. Апеля, який докладав критичну реконструкцію історико-гуманістичної традиції в німецькій філософії мови і герменевтики.

Оригінальну концепцію філософ створює за допомогою трансформації трансцендентальної філософії Канта, пошуку відповіді на питання про створення умов можливої розумної аргументації в сучасному суспільстві на основі мови, комунікації та етики солідарної відповідальності. Особливої актуальності набуває звернення до ідеї єдності мови і мовним умовам можливості інтерсуб'єктивності прагматики розуміння себе та інших.

З ім'ям Карла-Отто Апеля (р. 1929) пов'язують останнє покоління представників німецької

філософської класики. Він - автор оригінальної концепції «трансцендентальної прагматики», який запропонував сприймати сучасну філософію крізь призму парадигми «першої філософії», названої Аристотелем *prima philosophia*. Стійкої схемою міркувань про те, що ми живемо в епоху «постметафізичного» мислення, німецький філософ протиставляє власну парадигму, що ідея «першої філософії» сама повинна бути тематично осмислена в ряду історичної зміни парадигм. «Першу філософію» не слід сприймати як якийсь абстрактне знання «обмеженого» всецілого буття. «Перша філософія» здатна сьогодні відтворити пізнавальну рефлексію стосовно прагматичних умов мови і універсальної значущості філософського мислення, що досягається в інтер-суб'єктивності прагматиці розуміння себе та інших.

К.-О. Апель розуміє етику дискурсу як етику двох рівнів: 1) суто формально-процедурного принципу аргументованого утворення консенсусу в теоретичних та практичних дискурсах. 2) усього іншого, тобто всіх віднесених до змісту тез щодо обґрунтування [4, с. 241].

Ідею зміни парадигм в стилі Т. Куна стосовно історії науки Апель докладає до реконструкції історії філософії і, перш за все, до аристотелівської концепції *prima philosophia* [1]. Аристотелівський задум «протофілософія» передбачає онтологію, яка пізніше, як відомо, стала сприйматися як «метафізика». Історико-герменевтичеська реконструкція історії філософії, здійснена німецьким класиком, допускає плідне осмислення неминущого і незаперечного значення метафізичної точки зору. Апель вказує на дві можливості в комбінуванні вимірювань розуму в традиції, який прийнято сприймати як філософського Логосу. Перше можливе «повернення» він бачить на шляхах античної онтологічної парадигми протофілософія, і в якості завершальної ідеї он-тотеології вона зустрічається у Декарта як основа граничного обґрунтування філософії. При цьому критика Апеля спрямована на «методичний соліпсизм» в картезіанському стилі мислення, оскільки він повинен бути спростован критикою сенсу вихідних передумов самої філософії. Друга парадигма «першої філософії» співвідноситься з критичної філософією Канта, яка у Гегеля отримує своє радикальне втілення в «критиці Канта» і в принциповому ототожненні її з історією догматичної метафізики.

Але саме друга парадигма, вважає німецький філософ, відкриває новий вимір в філософії - простір трансцендентальної рефлексії - і тим самим задає і визначає можливість третьої парадигми *prima philosophia* сучасності, своєрідною новітньою трансформацією трансцендентальної філософії, вихідний до ідей Декарта, Канта і Гуссерля. Вже Кант прагне обґрунтувати об'єктивну значимість пізнання за допомогою можливого досвіду трансцендентальної рефлексії. Однак і він, як вважає Апель, продовжує зберігати вірність успадкованому схемою розуміння, виходячи з

«божественної точки зору» (On-totheologie), що визнає онтологічну і метафізичну теорію «двох світів» [1, с. 8]. Канту вдається сформулювати філософські питання, які прояснюють загальні умови можливості науки, математики та фізики. Як бачимо, кантівська постановка питання («Як можливі синтетичні судження аргіогі?») Продовжує зберігати актуальність і для наук XIX і XX ст. - неklasичної фізики, біологічної еволюційної теорії, наук соціального і суспільствознавчої циклів. При цьому багато питань до цих пір залишаються без відповіді, це стосується специфіки комунікативного і мовного априоризма суб'єктно-об'єктних відносин, особливостей інтерпретації практичної філософії суб'єкта у всіх його формах.

У цьому сенсі зовсім не випадково Кант знаходить соломонево рішення, коли пропонує розрізняти емпіричні дослідження, які вже в XVIII в. породжували потужний приріст приватних наук, зберігаючи при цьому традиційну єдність філософії і науки: «Будь-яка філософія є або знання з чистого розуму, або знання розуму з емпіричних принципів. Перша називається чистим, а друга емпіричною філософією» [2, с. 868]. Більш того, трансцендентальна філософія визначається як ідея науки, а справжнім завданням виступає раціональна аналітика і дослідження можливості априорних понять, первинних філософських основ науки. Трансцендентальна філософія повинна включати в себе «ґрунтовний аналіз всього априорного людського пізнання» [2, с. 27].

Апель робить синтез трьох парадигм, оскільки вважає, що він був свого часу творчо підготовлений філософією мови - ідеями Й.-Г. Гаманов, І. Гердера і В. фон Гумбольдта. І як підсумок - мова і комунікація сприймаються базисними вимірами філософського Логосу в XX ст.: в феноменології М. Хайдеггера та герменевтиці Г.-Г. Гадамера, аналітичної філософії Г. Фреге, Б. Рассела і Л. Вітгенштейна. Саме завдяки третьої парадигмі, яка дозволяє конкретизувати поняття критики розуму в сенсі поняття критики мови, стає можливим здійснення «прагматичного повороту» в сучасній філософії. Раніше, в попередній статті я зазначав, що «прагматичний поворот» при всій його новизні і продуктивності в питаннях априорних структур мови і єдності досвіду комунікації не може «покрити» всієї основної проблематики трансцендентальної філософії [3].

Важливо відзначити, що ідею трансформації трансцендентальної філософії Канта Апель вперше відтворює як ключову в філософській програмі модифікації сучасної філософії взагалі. У роботі «Трансформація філософії» (1973) [6] він виробляє власний арсенал прагматичної аргументації трансценденталізму, виділяючи в якості його складових теоретико-пізнавальні фігури сучасної філософії - Хайдеггера і Вітгенштейна, Канта і Г.-С. Пірса, Ю. Хабермаса і Гадамера. Апель об'єднує в синтезі розрізнені лінії аргументації існуючих філософських напрямків, що дозволяє йому визначити законне місце онтології в системі філософського пізнання і в

перспективі трансцендентальної філософії мови і аргіогі інтерсуб'єктивності угледіти можливість не тільки синтезу і рефлексії, а необхідність новітньої корекції в обґрунтуванні теоретичної і практичної філософії. Карл-Отто Апел наголошує на ролі мови як трансцендентально герменевтичного фактору. Аналізуючи мову в межах суб'єкт-суб'єктних відносин [5, с. 63]. Щоб усвідомити, чому трансцендентальна прагматика стала символом синтетичної парадигми в філософському дискурсі епохи, що минає радикальної критики розуму і критики культури, необхідно перш за все мати на увазі, що метафізичну значущість філософського пізнання Апел пропонує інтерпретувати в руслі аналітики мови. Філософський Логос розуміється їм двояко, на діалектичний манер: і як розум, і як мова. Критика пізнання трансформується в критику мови і критику, створюваного в мові за допомогою використання знаків, сенсу. Всю колишню трансцендентальну установку, що сходиться до кантовської ідеї апріорного пізнання, він замінює опосередкованим характером прагматичного вживання мови як пізнавального елемента в цивілізованому суспільстві. «Шлях повернення» до витоків трансцендентальної філософії німецький філософ сприймає як шлях «ретрансценденталізації» сучасної філософії [7, с. 553, 559].

Як вибір визначення «трансцендентальної підстави» Апел висуває основну тезу, що донаучний досвід має ті ж самі принципи і норми, що і комунікація і взаєморозуміння, оскільки всі вони ґрунтуються на міжсуб'єктній і мовній спільності аргіогі. Філософія трансцендентального обґрунтування сенсу комунікації в сучасних умовах може бути тільки універсальною. Життєвий світ - відчужений і колонізований соціумом - повинен шукати витоків збереження в комунікативній етиці. Етику загального раціонального дискурсу філософ засновує на ідеї трансцендентальної прагматики, інстанцією або «кінцевою підставою» (Letzbegründung) якою є спільність узгоджених між собою життєво важливих дискурсів та інтерсуб'єктивності взаєморозуміння в реальному необмеженій комунікативній спільності. Ідеалізм Апеля в тому і полягає, що він як трансцендентального суб'єкта визначає ідеальне співтовариство, яке вважає апріорі реальну можливість розширеного пошуку аргументації, взаємного розуміння і рефлексії щодо сенсу будь-якого висловлювання, спрямованого на досягнення консенсусу як цілі. Можливість всякого пізнання ототожнюється в даному випадку з можливістю будь-якої аргументації. За можливістю рефлексії завжди вже передбачається можливість аргументації. Трансцендентальна рефлексія сприймається фактично як специфічний філософський метод, який в сучасній дискусії при «граничному обґрунтуванні» критики мови і сенсу аргументації виявляє прагматичний вимір аргументації.

Ясного і чіткого розмежування емпіричної і трансцендентальної філософської позиції, на думку

Апеля, можна досягти тільки в рамках «дискусії та діалогу», відкритих для розумних доводів і аргументів. Арсенал аргументів, породжують раціональний дискурс, в кінцевому підсумку, можливий практично тільки при розрізненні «реальної і ідеальної комунікативної спільності» [6, с. 358-436].

В обґрунтуванні прагматики аргументуючи дискурс Апел спирається на теорію мовних актів Дж. Остіна і Дж. Серля, важливе місце в якій відводиться «конститууючим» і «перформативним» висловлюванням. У своєму проекті «трансформації» сучасної філософії він сходиться до ідеї універсальної прагматики соціальних наук Ю. Хабермаса, який виділяє два рівня організації комунікації в суспільстві - сам безпосередній акт комунікації і моральну значимість всякої прагматики, що має в усіх випадках загальний і загальнозначущий характер.

Раціональна аргументація, яка стає необхідною при викладі будь-якої проблеми, передбачає значимість універсальних етичних норм. Питання про етику як передумові логіки для Апеля є «стратегічним питанням», оскільки він стосується етичних основ будь-якої раціональної аргументації.

Розуміння себе та іншого Апел пропонує конкретизувати в дусі «трансцендентальної мовної гри», або комунікації, яка передбачає спочатку інтерсуб'єктивність значущості моральних норм. Розуміння себе та іншого означає досягнення умов можливості розуміння сенсу моральних норм, і ці процеси принципово публічні. Брехня, наприклад, зробила б діалог аргументів неможливим, як, втім, відмова від взаємного розуміння сенсу критики. Основна норма взаємного визнання партнерів по дискусії імпліцитно включає в себе умову визнання всіх людей як «особистостей». Етика логічної аргументації, як і етика дискурсу, передбачає визнання особистості як суб'єкта акту комунікації, розуміння й мови. Це моральне вимога до всіх членів спільноти є основа етики діалогу, етики міжособистісного діалогу, етики будь-якого дискурсу. Ідеальним підставою етики виступає апріорі комунікативне співтовариство особистостей як морально компетентних суб'єктів. У цьому полягає визнання основного моральної норми, яка розкриває вимір повинності: етична спільність розуміється в дусі кантівського «факту розуму», відкриваючи простір для обґрунтування основного етичного принципу.

К.-О. Апел у своїх дослідженнях підтримує ідею переосмислення раціональності, яку висловлював Г. Йонас: «ми повинні розпрощатися у цій кризовій ситуації індустріальних спільнот із сучасною ідеєю прогресу, притаманною європейському Новому часу» [10, с. 132].

Всякий, і філософ теж, пише Апел, в кожен момент свого життя повинен вольовим чином підкріплювати свою участь в трансцендентальному комунікативному співтоваристві як морально компетентна особистість. Це апріорі не можна минути за умови осмислення «факту розуму». Тим самим основну моральну норму можна розуміти і

як принцип трансуб'єктивне, розглядаючи його в якості основного принципу демократичної етики солідарної волі або методу моральної дискусії і всякого «практичного обговорення» [8, с. 330-336]. Інституціоналізація моральної дискусії в суспільстві вимагає від членів необмеженого суспільства не тільки визнання реальної рівноправності партнерства в комунікації, а й особистої моральної відповідальності за всі основні і другорядні наслідки. Навіть при відсутності комунікації, коли індивід знаходиться в умовах, близьких прикордонній ситуації, і від нього вимагається прийняття абсолютно єдиних в своєму роді рішень, коли він змушений уявно переступати всі моральні норми, він все ж може навмисно діяти - в своїй особі представляти все людство, а вибираючи себе, визнавати за собою право бути людиною, бути громадянином світу, як і всього людства («космополітичної спільноти»).

Апель прав, вважаючи, що наявність ідеальної етичної спільноти в реальному залишає і зберігає сенс передбачення виживання роду людського і його самостверджуючої емансипації, що звільняє прорив кризь перешкоди. Філософ називає цей сенс мети «стратегією звільнення в столітті науки і технології». У конкретних історичних ситуаціях, що межують з ризиком і заангажованістю, вірною стратегією залишається моральна рішучість, яка в прагненні до саморозуміння спирається на принцип «моральної самотрансценденції».

Апель зазначає, що в синтезі апперцепції Я, одночасно встановлюючи свій предмет і самого себе як мислячого суб'єкта, ідентифікується із «трансцендентальною комунікативною спільнотою». Без цього трансцендентальна передумова пізнання не може бути аргументом, а отримує статус неусвідомленого приватного переживання [9, с. 32].

Поняття «трансцендентальний» в такому прагматичному контексті Апель визначає як «особливий тип філософського мислення», який в різних відносинах постає завжди (емпірично і апріорно) тематично і методично обґрунтованим, тому аргументований дискурс має по відношенню до всього раціонально обґрунтованого (теорії і практиці) критичне значення і в цьому своєму статусі розцінюється як підстава всіх «умов можливого емпіричного знання» [6, с. 431].

Не можна не визнати, що в такому ракурсі трансцендентальна філософія є не тільки ідея можливої здійсненності всіх необхідно мислимих нормативних умов, але і «цільова стратегія» аргументації, яка має на увазі можливість раціонального обґрунтування змістовних (нормативно-етичних) домагань всіх суджень і дій. Згідно трансцендентальної прагматиці тільки таким способом сьогодні можливо досягти раціонального вирішення всіх спірних питань як у філософському, науковому, так і культурному співтоваристві.

Список використаних джерел

1. Абрамов С.Р. Герменевтика Реформации и ее вклад в современную теорию интерпретации сакрального текста // *Studia Linguistica*. – Выпуск 9. – СПб.: Тригон, 2000. – С.90-96.

2. Адорно Т.В. Жаргон подлинности. О немецкой идеологии [Текст] / Т.В. Адорно. – М.: Канон+; РООИ «Реабилитация», 2011. – 191 с.

3. Адорно Т.В. Негативная диалектика [Текст] / Т.В. Адорно. – М.: Научный мир, 2003. – 374 с.

4. Апель К.-О. Дискурс і відповідальність: проблема переходу до постконвенціональної моралі / Карл-Отто Апель. – К.: Дух і Літера, 2009. – 430 с.

5. Апель К.-О. Понятие первичной взаимответственности как предпосылка планетарной макретики / Карл-Отто Апель // *Философия без границ: сб. ст.: в 2 ч. Ч. 1.* — М.: Издатель Воробьев А. В., 2001. — С.47—67.

6. Апель К.-О. Трансформация философии / К.-О. Апель. – М.: Логос, 2001. – 344 с.

7. Апель К.-О. Трансцендентально-герменевтическое понятие языка // *Вопросы философии*. – 1997. – №1. – С.76-92.

8. Арефьев А.Р. Власть и субъект в творчестве Кафки / А.Р. Арефьев. – Новосибирск: ООО «Адвайта», 1997. – 224 с.

9. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія / Анатолій Єрмоленко. – К.: Лібра, 1999. – 488 с.

10. Йонас Г. Принцип ответственности. Опыт этики для технологической цивилизации / Ганс Йонас; пер. с нем. И.И. Маханькова. — М.: Абрис-пресс, 2004. — 480 с.

References

1. Abramov S.R. The Hermeneutics of the Reformation and its contribution to the modern theory of interpretation of the sacred text // *Studia Linguistica*. - Issue 9. - St. Petersburg: Trigon, 2000. - S.90-96.

2. Adorno T.V. Jargon of authenticity. About German ideology [Text] / T.V. Adorno. - M.: Canon +; ROOI «Rehabilitation», 2011. – 191 p.

3. Adorno T.V. Negative dialectics [Text] / T.V. Adorno. - M.: Scientific World, 2003. -- 374 p.

4. Apel K.-O. Discourse and individuality: the problem of the transition to post-conventional morality / Karl-Otto Apel. - K.: Spirit i Litera, 2009. —430 p.

5. Apel K.-O. The concept of primary reciprocity as a prerequisite for planetary macroethics / Karl-Otto Apel // *Philosophy without borders: collection of books. Article: at 2 hours, Part 1.* - M.: Publisher Vorobyov A. V., 2001. - S.47-67.

6. Apel K.-O. Transformation of Philosophy / K.-O. Apel. - M.: Logos, 2001. —344 p.

7. Apel K.-O. Transcendental hermeneutic concept of language // *Questions of philosophy*. - 1997. - No.1. - S.76-92.

8. Arefiev A.R. Power and subject in the work of Kafka / A.R. Arefiev. - Novosibirsk: Advaita LLC, 1997. – 224 p.

9. Ermolenko A.M. The practical is practical philosophy / Anatoly Ermolenko. – K.; Libra, 1999. —488 p.

10. Jonas G. The principle of responsibility. Ethics Experience for Technological Civilization / Hans Jonas; per. with him. I.I. Makhankova. - M.: Abris-press, 2004 – 480 p.

ЗМІСТ

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Гришко В. Д., Шейко В. О. Вплив культури на становлення світоглядних поглядів української молоді	7
Авер'янова Н. М., Воропаєва Т. С. Конфліктизаційні процеси в сучасній Україні	11
Aliieva O. H., Yablochanska E. Correlation of nature and technology in the life of a modern human (Співвідношення природи та техніки в житті сучасної людини)	17
Алушкін С. Проблема відмінності бажань та потреб в дуалістичних концепціях	21
Borodenko O. Body and labyrinth: anthropological and urban symbolism in James Joyce's Ulysses (Тіло та лабіринт: антропологічна і міська символіка в романі Джеймса Джойса «Улісс»)	25
Брижнік В. М. Антропологічний чинник стійкої розбудови громадянського суспільства в філософсько-освітніх роботах Теодора Адорно	28
Варенко В. М. Операційна аналітика як сучасний тренд	37
Верланов Д. С. Феномен інтуїції в історії античної думки	41
Габрієлян А. А. Вплив релігійно-богословських поглядів Еріха Фромма на гуманістичний психоаналіз	47
Navva O. V. About the role of the non-academic and non-institutional communication forms in classical philosophy (Про роль неакадемічних неінституційних форм комунікації в класичній філософії)	52
Гордійчук О. О. Європейський вектор розвитку України: ментальні засади сумісності з країнами ЄС	56
Грех В. І. "Долина нарцисів" – місце важливої і повної туристичної роботи	61
Дубініна В. О. Основні концептуальні схеми філософської герменевтики і їх відображення у філософській критиці. Критична реконструкція К.-О. Апеля	65
Ивченко А. С. Развитие темы «Забота о себе» в творчестве М. Фуко (Розвиток теми «Турбота про себе» у творчості М. Фуко)	69
Кириченко М. Розвиток соціально-філософського знання в умовах цифрової ери (діджиталізації) та його вплив на суспільство і людину	77
Кислий А. О. Соціальний ідеал в сучасній православній думці	83
Компаниец Л. В. Перевоплощение как принцип, состояние вселенной в энергетических теориях М. Ломоносова, Т. Де Шардена, В.И. Вернадского, Н. Теслы (Перевтілення як принцип, стан всесвіту в енергетичних теоріях М. Ломоносова, Т. Де Шарден, В. І. Вернадського, Н. Тесла)	88
Кривега Л. Д., Сухарева К. В. Філософія змін в сучасній Саудівській Аравії	93
Кушнір О. В. Методологія швейцарської школи трансдисциплінарності у сучасному науковому дискурсі	97
Лісіцин В. В. Мова та історична справедливість: соціально-філософський аспект	101
Маевская Л. Б. Ибн Таймия и Алавиты (Нусайриты) - историко-философский дискурс: влияние средневековых идей на современную общественно-политическую ситуацию (Ібн Таймія і Алавіти (Нусайрити) - історико-філософський дискурс: вплив середньовічних ідей на сучасну суспільно-політичну ситуацію)	108
Малімон В. І. Жіноча самотність: філософсько-антропологічні аспекти	114
Олексин І. Я. Феномен соціальних цінностей в історії соціально-філософського знання	119
Розова Т. В., Сидоренко О. П., Коваленко О. А. Український кордоцентризм: історія та сучасність	124
Саблон Лейва Э. А. Корреляция между преданием и писанием в богословии В. Н. Лосского (Кореляція між відданість і писання в богослов'ї В. Н. Лоський)	133
Семенюк Н. В. Розвиток безперервної освіти в Україні як однієї із складових європейської соціальної моделі	138
Скрицька Н. В. Філософське поняття сущого та його особливості	143
Ахмед Тамим. Проблема бесспорных (мухкамат) и неочевидных (муташабиһат) аятов в переводах текста Священного Кор'ана (Проблема безперечних (мухкамат) і неочевидних (муташабиһат) аятов в перекладах тексту Священного Кор'ана)	147
Цісар О. В. Чуттєве сприйняття та його роль у формуванні релігійної моралі людини у розрізі трактату Інокентія П'єзеля «Мир з богом чоловіку»	152

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Вергелес К. М. Рецензія на монографію: Стрелкової Ю. О. «Діалектична теологія в духовній культурі ХХ століття: філософсько-релігієзнавчий аспект»: монографія /Ю. О. Стрелкова. Київ: наукова думка, 2019. – 312 с.	156
---	-----

CONTENT

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Grishko V. D., Sheiko V. O. The influence of culture on the formation of worldviews of Ukrainian youth	7
Averianova N., Voropayeva T. Conflictization processes in modern Ukraine	11
Aliieva O. H., Yablochanska E. Correlation of nature and technology in the life of a modern human	17
Alushkin S. The problem of distinction between desire and needs in dualistic conceptions	21
Borodenko O. Body and labyrinth: anthropological and urban symbolism in James Joyce's Ulysses	25
Bryzhnik V. M. Anthropological factor of sustainable development of civil society by the Theodor Adorno's philosophical-educational works	28
Varenko V. M. Operational analytics as a modern trend	37
Verlanov D. S. The phenomenon of intuition in the history of ancient thought	41
Habrielian A. A. The influence of Erich Fromm's religious-theological views on humanistic psychoanalysis	47
Havva O. V. About the role of the non-academic and non-institutional communication forms in classical philosophy	52
Hordiichuk O. O. The european vector of development of Ukraine: mental compatibility with EU countries	56
Hrekh V. I. Daffodils valley as a place of important and complete tourist work	61
Dubinina V. A. Main conceptual schemas of philosophical hermeneutics and theirs reflection in philosophical criticism. Critical reconstruction of K.-O. Appeal	65
Ivchenko A. S. Developing a topic «self-care» in the works of M. Foucault	69
Kyrychenko M. The development of socio-philosophical knowledge in the conditions of the digital era (digitalization) and its impact on society and	77
Kysliy A. O. Social ideal in modern orthodox thought	83
Kompaniets L. V. Reincarnation as a principle, the state of the universe in the energy theories of M. Lomonosov, T. De Sharden, V. I. Vernadsky, N. Tesla	88
Kryvega L., Sukhareva K. Philosophy of changes in modern Saudi Arabia	93
Kushnir O. V. Methodology of the swiss school of transdisciplinarity in modern science discourse	97
Lisitsyn V. V. Language and historical justice: a socio-philosophical aspect	101
Mayevskaya L. B. Ibn Taymiyya and the Alawites (Nusairity) - historical and philosophical discourse: the influence of medieval ideas to modern political situation	108
Malimon V. I. Female loneliness: philosophical and anthropological aspects	114
Oleksin I. Ya. The phenomenon of social values in the history of socio-philosophical knowledge	119
Rozova T., Sydorenko O. P., Kovalenko O. A. Ukrainian coordincentrism: history and modernity	124
Sablon Leiva E. A. The correlation between tradition and scripture in the theology of V. N. Lossky	133
Semeniuk N. V. Development of continuing education in Ukraine as one of the components of the european social model	138
Skritskaya N. V. Philosophical concept of essence and its peculiarities	143
Ahmed Tamim. The problem of indisputable (muhkamat) and non-obvious (mutashabihat) ayahs in translations of the text of the Holy Gur'an	147
Tsisar O. V. Sensory perception and its role in the formation of person's religious morality in the context of Innokenty Gizel's treatise "The piece with god on man"	152

SCIENTIFIC LIFE

Vergeles K. M. Review of the monograph: Strelkova Yu. O. «Dialectical Theology in the Spiritual Culture of the Twentieth Century: A Philosophical and Religious Aspect»: Monograph / Yu. O. Strelkov. Kiev: scientific thought, 2019. – 312 p.	156
--	-----

Правила оформлення та подання рукопису до наукового видання «ГІЛЕЯ: НАУКОВИЙ ВІСНИК: ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ»

1. Наукова стаття повинна містити такі необхідні елементи:

- постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

2. Мова написання рукопису: статті подаються мовою оригіналу: українська, російська, англійська, німецька, французька, іспанська, польська, чеська.

3. Рукопис статті подається до редакції у формі: файлу рукопису, який надсилається на електронну адресу редакції gileya.org.ua@gmail.com у форматі «Автор – Назва статті.doc».

4. Рукопис статті не має містити заборонених до друку матеріалів, оскільки збірник є відкритим джерелом інформації. Авторський текст не має бути опублікованим раніше та не бути перекладом раніше опублікованої статті. За зміст статті та інформаційне наповнення несе відповідальність автор статті та рецензенти.

5. Рішення про можливість публікації статті приймає редколегія та незалежні рецензенти.

6. Загальні вимоги до рукопису статті:

- **обсяг рукопису – 20–24 тис. знаків** (як виняток, не більше **40 тис. знаків**), включаючи рисунки та таблиці;
- стаття повинна бути підготовлена за допомогою редактора **Microsoft Word for Windows** (версії 97, 2000, XP, 2003, 2007) або сумісного редактора;
- **формат аркуша – А4 (210x297), орієнтації сторінки – «книжна»; інтервал між рядками – 1,5 пт;**
- **рисунки, фотографії, графіки слід вставляти в текст статті як об'єкт.** Положення об'єкта – «в тексті»;
- **рисунки**, створені у вбудованому у Microsoft Word редакторі рисунків, слід подавати як згруповані об'єкти;
- **рисунки та таблиці** не повинні розривати речення в абзаци, тобто вони мають бути розташовані після того абзацу, в якому на них робиться перше посилання в тексті.

7. Розташування структурних елементів статті:

- **індекс УДК;**
- **ім'я, по-батькові, прізвище автора** (авторів);
- **науковий ступінь, вчене звання; посада і місце роботи** (подається без скорочень); **e-mail; ORCID** (<http://orcid.org/>).
- **назва статті та анотація** українською (або регіональною мовою) та англійською мовами. Анотація повинна бути структурованою, містити мету дослідження, застосовані методи, основні одержані висновки;
- **ключові слова** українською (або регіональною мовою) та англійською мовами;
- **Список використаних джерел.** Список літератури наводиться наприкінці статті у алфавітному порядку на мові оригіналу, відповідно до **Harvard Referencing style (гуманітарні науки та суспільні науки)** – (http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/16051/22/Harvard_Referencing_style.PDF).
- **References.** Список літератури транслітерується латинськими літерами (References). Якщо наукова праця написана мовою, що використовує кириличний алфавіт, то її бібліографічний опис необхідно транслітерувати латинськими літерами. Після назви праці латинськими літерами зазначається переклад англійською мовою у дужках.

8. Посилання на джерела в тексті подаються за таким зразком: [7, с. 123], де 7– номер джерела за списком використаних джерел, 123 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються таким чином: [1; 4; 8] або [2, с. 32; 9, с. 48; 11, с. 257]. Посилання на архівні джерела – [15, арк. 258, 231зв].

9. Рукопис статті, автори яких не мають наукового ступеня, супроводжуються зовнішньою рецензією кандидата або доктора наук за фахом публікації або витягом із протоколу засідання кафедри (відділу) про рекомендацію статті до друку. Рецензія завіреною печаткою. Рецензія або витяг з протоколу подається у сканованому вигляді електронною поштою.

10. Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення, а також літературне виправлення статті (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Редколегія може не поділяти світоглядних переконань авторів.

11. Відомості про автора (авторів): прізвище, ім'я, по-батькові, вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи (без скорочень), службова і домашня адреси з поштовим індексом, контактний телефон, e-mail, відділення Нової пошти.

Наукове видання

«Гілея: науковий вісник»
В и п у с к 148 (9), Ч.2. Філософські науки

Scientific edition
«Hileya: scientific herald»
Volume 148 (9), Part 2. Philosophical sciences

СПІВЗАСНОВНИКИ:
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
ВГО Українська академія наук, «Видавництво «Гілея»

Шеф-редактор: *В. П. Андрущенко*
Головний редактор: *В. М. Вашкевич*

Видавництво: «Видавництво «Гілея»
04070, м. Київ, вул. Почайнинська, 62
Моб. тел. +38 (067) 509 33 99

Підписано до друку 27.09.2019 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Друк. арк. Умов. друк. арк 18,94.
Обл.-видавн. арк.
Наклад 100 пр. Зам. №
Віддруковано з оригіналів замовника.
Виготовлювач ТОВ «ТВОРИ».

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. Келецька, 51а.
Тел.: (0432) 603-000, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852.
e-mail: tvory2009@gmail.com
<http://www.tvoru.com.ua>

Ціна договірна